

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **P.**, bývajúceho v P., proti žalovanému **P.**, bývajúcemu v M., zastúpenému JUDr. I., advokátkou so sídlom v M., **o zaplatenie 3 896,97 € (117 400 Sk) s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Martin pod sp. zn. 5 C 204/2007, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 11. februára 2009, sp. zn. 6 Co 173/2008, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalobcovi nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Martin rozsudkom zo 6. marca 2008 č.k. 5 C 204/2007-38 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku sumu 100 000 Sk s 8 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 200 000 Sk od 1. januára 2005 do 1. februára 2006 a 6 % úrokom z omeškania zo sumy 100 000 Sk od 2. februára 2006 až do zaplatenia. Žalovanému uložil povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania 7 044 Sk. V odôvodnení uviedol, že v konaní bolo výsluchom účastníkov konania a svedkyne M. preukázané, že medzi žalobcom a žalovaným bola v júni 2004 uzavretá ústna zmluva o pôžičke na sumu 200 000 Sk s dobou splatnosti do konca roku 2004, ako i že žalovaný 1. februára 2006 poskytol žalobcovi čiastočné plnenie vo výške 100 000 Sk. Keďže nesplatenou zostala pôžička v sume 100 000 Sk, súd o povinnosti žalovaného zaplatiť tento zvyšok pôžičky rozhodol podľa § 657 Občianskeho zákonníka. O povinnosti žalovaného zaplatiť úroky z omeškania rozhodol podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka a o náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Na odvolanie žalobcu (proti výroku o náhrade trov konania) a žalovaného (v zaväzujúcom výroku) Krajský súd v Žiline rozsudkom z 11. februára 2009 sp. zn. 6 Co 173/2008 rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi 100 000 Sk potvrdil; vo výroku o príslušenstve rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi úrok z omeškania 6 % ročne zo sumy 100 000 Sk od 11. júla 2007 do zaplatenia; vo zvyšnej časti žalobu zamietol. Žalovaného zaviazal nahradiť žalobcovi trovy konania 762,52 €. Po opakovaní dokazovania dospel k zhodnému záveru ako súd prvého stupňa o existencii záväzkového vzťahu medzi účastníkmi konania vzniknutého uzavretím ústnej zmluvy o pôžičke v sume 200 000 Sk a o vrátení jej časti vo výške 100 000 Sk žalovaným 1. februára 2006. Pokiaľ ide o dobu splatnosti pôžičky ustálenú súdom prvého stupňa, v tejto časti odvolací súd považoval jeho rozhodnutie za vecne nesprávne, nakoľko žalobca v konaní nepreukázal dohodu o dobe splatnosti pôžičky do 31. decembra 2004. Z toho dôvodu za prevzatie výzvy na vrátenie pôžičky považoval v zmysle § 563 Občianskeho zákonníka doručenie žaloby žalovanému (9. júla 2007). Keďže suma 100 000 Sk bola žalovaným uhradená žalobcovi pred dorúčením žaloby, žalobcovi vzniklo právo na úroky z omeškania zo sumy 100 000 Sk od 11. júla 2007 až do zaplatenia (§ 517 ods. 1 Občianskeho zákonníka), a preto žalobu vo zvyšnej časti príslušenstva zamietol. O náhrade trov konania odvolací súd rozhodol na základe pomerného úspechu žalobcu a žalovaného v spore podľa § 142 ods. 2 O.s.p.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný. Navrhol, aby dovolací súd zrušil rozsudky súdov oboch stupňov a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnil tým, že mu postupom súdov bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.), konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.). Za nesprávny považoval postup súdov, keď vychádzali zo svedeckej výpovede M., dcéry žalobcu, ktorá nebola prítomná pri odovzdávaní pôžičky a za stavu, kedy vykonané dôkazy nepostačovali na prijatie náležitého záveru pre rozhodnutie vo veci samej, nevyužili možnosť vykonať aj iné ním navrhované nepriame dôkazy, pričom tento postup nevysvetlili (nezdôvodnili). Bol toho názoru, že týmto postupom mu bola odňatá možnosť konať pred súdom.

Žalobca sa k dovolaniu písomne nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či mimoriadny opravný prostriedok žalovaného je procesne prípustný.

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Pokiaľ odvolací súd rozhodol rozsudkom, je dovolanie proti nemu prípustné, ak je napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O.s.p.) alebo rozsudok odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.) alebo potvrdzujúci rozsudok, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vo výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu (§ 238 ods. 3). Bez ohľadu na to, či odvolací súd rozhodol rozsudkom alebo uznesením, pripúšťa § 237 O.s.p. dovolanie proti jeho rozhodnutiu vtedy, ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd, vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide o nedostatky v právomoci súdu, v spôsobilosti byť účastníkom konania, v riadnom zastúpení procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom).

Dovolanie žalovaného smeruje proti rozsudku odvolacieho súdu ako celku, t.j. proti výrokom, ktorým odvolací súd a/ potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa v časti istiny 100 000 Sk, b/ zmenil rozsudok súdu prvého stupňa tak, že 1/ žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcovi úroky z omeškania 6 % ročne zo sumy 100 000 Sk od 11. júla 2007 do zaplataenia a 2/ zamietol žalobu vo zvyšnej časti príslušenstva (úrokov z omeškania).

1. Pokiaľ odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa v časti istiny 100 000 Sk, proti tejto časti rozhodnutia odvolacieho súdu nie sú splnené podmienky prípustnosti dovolania v zmysle § 238 ods. 1 až 3 O.s.p., lebo dovolanie žalovaného nesmeruje proti zmeňujúcemu rozsudku, odvolací súd sa neodchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (ktorý v tejto veci dosiaľ nerozhodoval, a preto ani nevyslovil právny názor) a dovolanie smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu.

2. Pokiaľ dovolací súd vo výroku o príslušenstve zmenil rozsudok súdu prvého stupňa, treba uviesť, že podľa § 238 ods. 1 O.s.p. prípustnosť dovolania proti takémuto zmeňujúcemu rozsudku je založená na rozdielnosti rozsudku odvolacieho súdu a rozsudku súdu prvého stupňa. O rozdielne rozsudky ide vtedy, ak okolnosti významné pre rozhodnutie veci posúdili oba sudy rozdielne, v dôsledku čoho odlišne určili alebo deklarovali práva a povinnosti účastníkov. Odlišnosťou sa pritom nemá na mysli rozdielne právne posúdenie veci, pokiaľ nemalo vplyv na obsah práv a povinností účastníkov, ale záver súdu odlišne konštituujujúci alebo deklarujúci práva a povinnosti v právnom vzťahu účastníkov. Pre posúdenie, či ide o zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu, nie je významné formálne hľadisko (ako odvolací súd formálne rozhodol alebo ako formálne svoj výrok označil), ale obsahové hľadisko (vzájomný vzťah rozsudku odvolacieho súdu a rozsudku súdu prvého stupňa v tom zmysle, či práva a povinnosti účastníkov v danom právnom vzťahu posúdili odlišne). Významné nie je ani to, či výroky rozsudkov súdov oboch stupňov sú alebo nie sú odlišne naformulované – aj v tomto zmysle je rozhodujúce obsahové hľadisko. Pokiaľ odvolací súd posúdil práva a povinnosti účastníkov daného právneho vzťahu rovnako (zhodne), nejde o zmeňujúci rozsudok, ale o potvrdzujúci rozsudok.

V konaní o príslušenstve žalovanej pohľadávky rozsudkom súdu prvého stupňa bol žalovaný zaviazaný zaplatiť žalobcovi úroky z omeškania 8 % ročne zo sumy 200 000 Sk od 1. januára 2005 do 1. februára 2006 a úroky z omeškania 6 % ročne zo sumy 100 000 Sk od 2. februára 2006 do zaplattenia. Odvolací súd v tejto časti zmenil rozsudok tak, že žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi úrok z omeškania 6 % ročne zo sumy 100 000 Sk od 11. júla 2007 do zaplattenia, a vo zvyšnej časti žalobu o tomto nároku zamietol. Odvolací súd teda v časti o zaplattenie úroku z omeškania 6 % ročne zo sumy 100 000 Sk od 11. júla 2007 do zaplattenia potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa, posúdil práva a povinnosti účastníkov tohto právneho vzťahu rovnako ako súd prvého stupňa, navyše aj z rovnakého právneho dôvodu (práva na úroky z omeškania vyplývajúce zo zákona - § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka); preto nejde v tejto časti o zmeňujúci, ale o potvrdzujúci rozsudok. Keďže sa v tomto prípade odvolací súd neodchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu, nakoľko tento doposiaľ vo veci nerozhodoval a odvolací súd rovnako nevyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, prípustnosť dovolania žalovaného nie je podľa § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. daná.

3. Pokiaľ dovolanie žalovaného smeruje proti zmeňujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, ktorým žalobu vo zvyšnej časti ohľadne príslušenstva zamietol, prípustnosť jeho dovolania nie je daná z dôvodu, že uvedeným výrokom dovolateľ nebol žiadnym spôsobom dotknutý na svojich subjektívnych právach (§ 240 ods. 1 prvá veta O.s.p.). Z účelu dovolania totiž nevyplýva, že každému účastníkovi prislúcha právo podať dovolanie. Toto právo nie je dané tomu účastníkovi, v neprospech ktorého rozhodnutie odvolacieho súdu nevyznelo a ktorý týmto rozhodnutím nebol dotknutý vo svojich právach (viď aj R 50/1999); v tejto časti preto žalovaný nie je oprávnenou osobou na podanie dovolania.

4. So zreteľom na obsah dovolania žalovaného, ktorý uviedol, že v konaní došlo k inej vade, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), je nutné v danom prípade zdôrazniť, že ak je dovolanie neprípustné podľa § 238 O.s.p., dovolací súd sa nemôže zaoberať vadami vychádzajúcimi z dôvodov podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. Zároveň je potrebné osobitne uviesť, že § 237 O.s.p. spája prípustnosť dovolania výlučne len so závažnými procesnými vadami, a s výhradne tými, ktoré zakladajú tzv. zmätočnosť. Iné procesné vady (procesné vady inej povahy, než sú vady taxatívne vymedzené v § 237 O.s.p.) a tiež iné nesprávnosti než sú vady postupu súdu v konaní (napríklad nesprávnosti, ku ktorým došlo v rámci právneho posudzovania veci), nezakladajú prípustnosť dovolania podľa tohoto ustanovenia.

5. Vzhľadom na ustanovenie § 242 ods. 1, veta druhá O.s.p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti rozsudku podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal predovšetkým otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p.

Dovolateľ existenciu procesných väd konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdil a vady tejto povahy v dovolacom konaní nevyšli najavo. Prípustnosť dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

S prihliadnutím na obsah dovolania a v ňom vytykané nesprávnosti, ktorých sa mali dopustiť súdy oboch nižších stupňov, sa dovolací súd osobitne zaoberal otázkou, či postupom odvolacieho súdu nebola dovolateľovi odňatá možnosť konať pred súdom.

Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie taký závadný postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizáciu tých procesných práv účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva [v zmysle § 18 O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv, vid' napr. právo vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), navrhovať dôkazy na preukázanie svojich tvrdení (§ 120 ods. 1 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.)]. Dovolací súd v danom prípade z obsahu spisu nezistil, že by konanie pred súdmi nižších stupňov bolo postihnuté procesnou vadou, znemožňujúcou žalovanému realizáciu jeho procesných práv.

Dovolateľ súdom nižších stupňov vytyka, že nevykonali ním navrhnuté dôkazy (napr. vyžiadanim výpisu z účtu žalobcu a podobne); nevykonali ani iné (ďalšie) než navrhnuté dôkazy nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci a v tomto smere svoje rozhodnutia neodôvodnili; vykonaný dôkaz výsluchom svedkyne M. nesprávne vyhodnotili. Pokiaľ ide o námietku nevykonania všetkých navrhovaných dôkazov, je súdna prax jednotná v názore, že ak súd niektorý dôkaz nevykoná, môže to viesť prípadne k nesprávnym skutkovým zisteniam a v konečnom dôsledku aj k vecne nesprávnemu rozhodnutiu, nie však k odňatiu možnosti konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. (vid' R 37/1993, R 125/1999 a R 6/2000). Dovolací súd dodáva, že z obsahu zápisníc o pojednávaní pred súdom prvého stupňa z 5. marca 2008 i pred odvolacím súdom z 3. novembra 2008 (č.l. 31 - 34, č.l. 72 - 73 spisu) vyplýva, že žalovaný nemal iné návrhy na vykonanie dôkazov, než tie ktoré súdy vykonali. Pre úplnosť je vhodné zdôrazniť, že k procesným právam účastníka nepatrí, ako sa dovolateľ mylne domnieva, aby bol súdom vykonaný každý ním navrhnutý dôkaz. Rozhodovanie o tom, ktoré z navrhnutých dôkazov budú vykonané, patrí vždy výlučne súdu, a nie účastníkovi konania (§ 120 ods. 1 O.s.p., § 211 ods. 3 O.s.p.). Ak súd prípadne aj rozhodne, že navrhnuté dôkazy nevykoná (napr. preto, že sú pre vec nevýznamné alebo nadbytočné), nemôže to byť považované za postup odnímajúci účastníkovi konania možnosť konať pred súdom. K ďalšej námietke žalovaného treba dodať, že súd neodníme účastníkovi možnosť pred ním konať ani tým, že (prípadne) nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov; jeho rozhodnutie môže byť síce z tohto dôvodu vecne nesprávne, ale to ešte samo osebe nevedie k zmätočnosti rozhodnutia a nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237

písm. f/ O.s.p. Pokiaľ dovolateľ namieta, že súdy pri rozhodovaní vychádzali z neúplných skutkových zistení, keďže si v zmysle § 120 ods. 1 vety tretej O.s.p. nezabezpečili ďalšie dôkazy pre správne posúdenie veci, ide po stránke obsahovej o námietku, že v konaní došlo k tzv. inej (než v § 237 O.s.p. vymenovanej) procesnej vade majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci; takáto dovolateľom tvrdená vada (i keby k nej v konaní došlo) by bola síce relevantným dovolacím dôvodom (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), sama osebe by ale nezakladala prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p.

Dovolateľ v mimoriadnom opravnom prostriedku namietal aj to, že rozsudky súdov oboch nižších súdov nie sú dostatočne zdôvodnené pokiaľ ide o nevykonanie iných dôkazov nevyhnutných pre rozhodnutie vo veci. K tomu treba uviesť, že vykonanie iných dôkazov súdom bez návrhu (ex officio) podľa § 120 ods. 1 vety tretej O.s.p. je možné len výnimočne, pretože sporové konanie (vzťahujúce sa na uvedený prípad) vychádza z rešpektovania zásady rovnosti účastníkov konania a princípu kontradiktórnosti konania. Súd rozhoduje o tom, ktoré z navrhnutých dôkazov účastníkmi konania vykoná na preukázanie ich tvrdení. V tejto súvislosti ustanovenie § 157 ods. 2 O.s.p. súdu ukladá vysvetliť v odôvodnení rozsudku dôvody, pre ktoré nedošlo k vykonaniu navrhnutého dokazovania. Povinnosťou súdu nie je zdôvodňovať prečo nedošlo (ex officio) nad uvedený rámec k vykonaniu aj iných dôkazov (§ 120 ods. 1 veta tretia O.s.p.). Vychádza sa z toho, že ak je vykonanie dokazovania, ktoré navrhnu účastníci konania pre rozhodnutie vo veci postačujúce, nie je logicky potrebné osobitne vysvetľovať dôvody nevykonania iných (ďalších) dôkazov. Z odôvodnenia napadnutých rozsudkov vyplýva, že súdy považovali vykonané dokazovanie za postačujúce pre rozhodnutie vo veci samej, neboli preto povinné osobitne vysvetľovať nevykonanie iných (ďalších) dôkazov. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania, z odôvodnenia rozhodnutia musia byť zrejme všetky pre rozhodnutie podstatné skutočnosti objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia (II. ÚS 76/07). Vychádzajúc z toho dospel dovolací súd k záveru, že právo žalovaného na riadne odôvodnenie rozhodnutia porušené nebolo. Odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu obsahuje nielen vysvetlenie skutkových zistení a záverov, ku ktorým súd dospel, ale tiež primerané právne posúdenie týchto záverov (pozn. dovolací súd nemá oprávnenie zaujímať stanovisko k otázke správnosti právneho posúdenia veci vzhľadom na procesnú neprípustnosť dovolania).

Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že v prejednávanej veci je dovolanie žalovaného podľa Občianskeho súdneho poriadku procesne neprípustné. So zreteľom na to jeho mimoriadny opravný prostriedok odmietol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. b/, c/ O.s.p. ako smerujúci proti rozhodnutiu, proti ktorému je dovolanie neprípustné. Pritom, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nemohol sa zaoberať vecnou správnosťou napadnutého rozsudku odvolacieho súdu.

V dovolacom konaní bol úspešný žalobca, ktorému vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalovanému, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Žalobca v dovolacom konaní nepodal návrh na rozhodnutie o priznaní náhrady trov dovolacieho konania, preto mu ich náhradu dovolací súd nepriznal (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 7. októbra 2009

JUDr. Daniela Sučanská, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková